

Zmena klímy nás ovplyvňuje

Možno si to nevedomujeme, ale zmena klímy sa týka každého z nás: poľnohospodárov, rybárov, astmatikov, seniorov, dojčiat, obyvateľov miest, lyžiarov i dovolenkárov na pláži... Extrémne výkyvy počasia, ako sú napríklad povodne a prudké búrky, môžu spustošiť menšie spoločenstvá a dokonca celé regióny a krajiny. Horúčavy môžu zhoršiť znečistenie ovzdušia, skomplikovať kardiovaskulárne ochorenia a ochorenia dýchacích ciest a v niektorých prípadoch viesť ku strate života.

Klíma na našej Zemi sa neustále mení a vyvíja. Na klimatický systém vplývajú mnohé prírodné procesy a rôzne faktory (napr. dlhodobé kolísanie solárnej konštanty, kolísanie slnečnej aktivity, zmeny parametrov dráhy Zeme, zvýšená vulkanická činnosť na Zemi, zmeny rozmerov a vzájomného rozloženia pevnín a oceánov, zmeny systému hlbokomorského slaného prúdu a systému povrchových morských prúdov, tektonické pohyby, horotvorné procesy, kolísanie obsahu CO₂ v atmosfére a mnohé iné). V posledných dvoch – troch storočiach sa k týmto procesom pridáva aj samotný človek svojou činnosťou (napr. spaľovaním fosílnych palív, činnosťou v priemysle, v poľnohospodárstve, v doprave, ... zvyšuje koncentráciu radiačne aktívnych plynov v atmosfére, a tým prispieva k zosilňovaniu skleníkového efektu atmosféry). Klíma na tieto rôzne podnety, ktoré na ňu pôsobia, odpovedá buď svojou stabilizáciou alebo modifikáciou a prispôbením sa týmto novým podmienkam.

Najvýraznejším prejavom negatívnych dôsledkov zmeny klímy je všeobecne rastúca teplota vzduchu.

Už dnes je možné do určitej miery ovplyvňovať počasie a životné prostredie, čo môže pomôcť pri získavaní vody a potravy v budúcnosti. So zdokonaľovaním technológií sa bude meniť aj náš každodenný život. Ľudia však potrebujú zmeniť spôsob života, aby sa lepšie dokázali starať o našu planétu a neplytvali jej zdrojmi. Ak chcú chrániť Zem a jej prírodné zdroje, musia hospodárnejšie využívať suroviny a opätovne ich používať toľkokrát, koľkokrát to bude možné.

Čo môžeš urobiť Ty

Zmena klímy je celosvetovým problémom, no každý z nás môže niečo urobiť. Aj malá zmena nášho správania môže pomôcť zabrániť emisiám skleníkových plynov bez toho, aby sa to prejavilo na kvalite nášho života. Dokonca pri tom môžeme aj ušetriť.

- Pridaj sa k recyklácii. Továrne používajú na výrobu papiera zo starých novín oveľa menej energie ako na jeho výrobu z drevnej buničiny.
- Pri príprave horúceho nápoja stačí uvariť len toľko vody, koľko potrebuješ.
- Šetri horúcou vodou tak, že sa budeš sprchovať a nie kúpať – spotreba energie je štyrikrát nižšia.
- Nezabudni vypnúť svetlo, keď ho nepotrebuješ. Domácnosti spotrebávajú 30 % elektrickej energie v EÚ, takže ak budeme elektrinou šetriť všetci, bude v tom veľký rozdiel.
- Keď potrebuješ vymeniť žiarovku, kúp si úspornú žiarivku – vydržia dlhšie a spotrebujú päťkrát menej energie ako klasické žiarovky.
- Nenechávaj televízor, vežu ani počítač v pohotovostnom režime (režim, pri ktorom svieti kontrolka). Televízor spotrebuje v pohotovostnom režime priemerne 45 % energie. Ak by všetci Európania prestali používať pohotovostný režim, ušetrili by elektrickú energiu, ktorá by stačila pre krajinu veľkú ako Belgicko.
- Pokiaľ práve nenabíjaš mobil, nenechávaj nabíjačku v prúde. V opačnom prípade sa premárni 95 % elektrickej energie, pričom na nabíjanie Tvojho telefónu sa použije len 5 %.
- Ak budeš Ty alebo Tvoji rodičia kupovať nový elektrospotrebič (napr. chladničku alebo práčku), určite si vyberte výrobok, ktorý podľa európskej environmentálnej značky, ktorou musia byť označené všetky spotrebiče, patrí do triedy najvyššej energetickej účinnosti.
- V obchodoch a supermarketoch hľadaj tovar označený európskou environmentálnou značkou, ktorú symbolizuje kvietok. Pri výrobe takto označených výrobkov sa dodržiavali prísne ekologické normy.
- Nepreháňaj to s kúrením. Zníženie teploty len o 1 °C môže rodinný účet za elektrinu znížiť až o 7 %.
- Keď vetráš svoju izbu, nechaj okno otvorené dokorán len pár minút a potom ho opäť zavri. Nenechaj teplo unikáť príliš dlho.
- 10 % emisií CO₂ v EÚ pochádza z osobných automobilov. Je lacnejšie a aj zdravšie cestovať verejnou dopravou, bicyklovať a chodiť pešo.
- Zasad' strom, či už v škole, vo Vašej záhrade alebo v štvrti, kde bývaš. Päť stromov dokáže počas svojho života vstrebať asi 1 tonu CO₂.

Zdroj : http://ec.europa.eu/clima/sites/campaign/pdf/climate_change_youth_sk.pdf

Katarína Jungová
RÚVZ so sídlom v Rožňave